

НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ

“Правни аспекти савремених друштвених кретања у Републици Србији” -
за период 01.01.2019. – 31.12.2021. године

Издавач

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Правни факултет

За издавача

Проф. др Душанка Јововић, декан

Главни и одговорни уредник

Проф. др Јелена Беловић, руководилац пројекта

Секретар пројекта

Проф. др Страхиња Миљковић

Уређивачки одбор

Проф. др Душанка Јововић

Проф. др Марија Крвавац

Проф. др Владимир Боранијашевић

Доц. др Бојан Бојанић

Доц. др Драган Благић

Технички уредник

Младен Тодоровић

Дизајн корица

Кварк Краљево

Штампа

Кварк Краљево

Тираж:

50 примерака

ISBN 978-86-6083-062-5

Штампање овог зборника помогло је Министарство просвете, науке и
технолошког развоја Републике Србије

Др Гордана ДАМЈАНОВИЋ*

UDK 001.895
347.77/.78
005.591.6

ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГИЈЕ

Апстракт: Индустије које користе интелектуалну својину доприносе већем трансферу технологија кроз трговину и стране инвестиције чиме се подстиче економски развој. Трансфер технологије у нашој земљи би требао да омогући ефикасну и ефективну примену научноистраживачких резултата Универзитета у циљу развоја привреде и друштва. Трансфер технологије такође, треба да утиче на подстицање трансфера знања између Универзитета и привреде, као и на јачање свести о интелектуалној својини и увећање капацитета трансфера технологије на Универзитету

Неопходна је сарадња развијених земаља са земљама у развоју, у циљу успостављања и развијања њихових научних и технолошких инфраструктура.

Приликом комерцијализације интелектуалне својине, такође се мора водити рачуна и о њиховој адекватној заштити, на националном, европском и међународном нивоу. Да би трансфер технологије био олакшан, неопходна је хармонизација и унификација правила у овој области, не само у земљама ЕУ, већ и у осталим европским земљама, укључујући и Србију.

Кључне речи: интелектуална својина, патенти, иновације, знање, трансфер технологије лиценцирање.

1. УВОД

Интелектуална својина је постала један од најзначајнијих облика имовине предузећа. Тај преображај је изазвала појава такозване економије засноване на знању подржане Интернетом, која је у потпуности изменила изглед, количину, и брзину приступа информацијама (од којих се може створити знање). Све више, стварање богатства и пратећег друштвеног и културног благостања, зависе од стварања и управљања иновацијама и информацијама, уз употребу Интернета. Они су гориво које покреће данашњи технолошки развој, а њихово поседовање (или приступ њима) је веома битан за сваку компанију. Глобализација подиже финансијске улоге у стварање нових производа и процеса, у једно заиста светско тржиште уз

* Доцент, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, gordana.damjanovic@pr.ac.rs

помоћ нових технологија комуникације. Економски пејзаж и место интелектуалне својине у њему се потпуно про менио.¹ На економској равни глобализација се првенствено манифестује кроз техничко-технолошку супериорност, чију основу чине специфична заштићена знања. Знање оличено у научно-технолошким достигнућима убрзва процес глобализације, појачава међузависност у светској привреди и на светском тржишту, одређујући темпо и процесе друштвеног развоја у глобалу. Захваљујући новим технологијама, комуникацији и новој економији, глобализација је наметнула нова правила, нове димензије и нова знања. Она има одређене захтеве: стално улагање у знање, технологије, истраживање и развој.² Знање је постало фактор од пресудног значаја за положај компаније, њено позиционирање на тржишту и њену профитабилност. Улагање у знање у савременој економији је најисплативија инвестиција. Најразвијеније земље света су данас земље које имају висок ниво улагања у образовање и науку. Према томе, може се рећи да је знање постало одлучујући фактор пословног успеха и конкурентске предности савремених компанија.³

Трансфер технологије и знања представља процес размене и поделе знања и технологија између појединаца и организација. На тај начин предузећа долазе до неопходне технологије и знања које неко друго предузеће већ поседује, а начин на који ће то бити обављено, зависи од уговорних страна.⁴ Технологија подразумева производ, процес или услугу који је заштићен као интелектуално власништво те има потенцијал за комерцијализацију. Трансфер технологије је кључна активност предузећа заснованих на знању и иновацијама.

Трансфер технологије омогућује:

- даваоцу технологије да резултате свог истраживачког рада привредно експлоатише и путем трећих особа и на тај начин постигне знатну финансијску добит,

- стицаоцу технологије да без ангажовања сопствених финансијских средстава и истраживачких потенцијала за развој нових технолошких рјешења, стиче већ готова технолошка рјешења чијим усвајањем развија свој

¹ Камил Идрис, „Интелектуална својина, моћно средство економског раста“, Београд, 2003, 56.

² Ж. Јовановић, С. Нешковић, З. Костић, „Економија знања и интелектуална својина у контексту друштвеног развоја Србије-студија случаја“, Војно дело, 3/2016, 243.

³ Драган Лајовић, Владимир Вулић, „Технологија и иновације“, Подгорица, 2010, 4.

⁴ Милена Мирковић, Љиљана Миловановић, „Међународни трансфери технологије и знања као подстицајних фактора развоја предузећа“, Economics, Vol.3, No 1, 2015, 164.

производни програм, што доводи до повећања пословног успеха и конкурентности на тржишту⁵.

2. ПАТЕНТИ КАО ОБЛИК ЗАШТИТЕ ЗНАЊА

Да би трансфер технологије (и знања) био успешно реализован, један од неопходних услова је заштита резултата научног истраживања. Патенти, као облик заштите научних истраживања, првенствено олакшавају пренос технологије, али и подстичу истраживања и развој на универзитетима и истраживачким центрима. Поуздан патентни систем и његово одговорно спровођење представљају предуслов за пренос технологија и улагања. Без патентне заштите, ниједно предузеће неће се упустити у откривање своје технологије и улагање у истраживање и развој.⁶

Ефикасан и праведан систем интелектуалне својине може да помогне државама да остваре свој потенцијал у интелектуалној својини као моћно оруђе економског развоја и друштвеног и културног благостања. Систем интелектуалне својине помаже да се направи равнотежа између интереса проналазача и јавног интереса, обезбеђујући окружење у коме креативност и проналазаштво могу да цветају на корист свих.

Патентно право је поред тога што је апсолутно, искључиво и обезбеђује монопол титулару права, временски је, али и територијално ограничено. Међутим, територијално ограничење, које је познато још од периода привилегија, у периоду развоја међународне трговине се показао као неадекватан, јер је поступак морао да се спроводи посебно у свакој земљи у којој је титулар права желео да оствари заштиту. Захваљујући универзалности духовних садржаја, који су предмет не само патентног, него уопште, интелектуалних права, у овој области је постигнут висок степен хармонизације правила, како у ЕУ, тако и у земљама изван њених граница, па самим тим и у нашој земљи.

Процес хармонизације правила је започет 1883. године, доношењем Париске конвенције о заштити индустријске својине, у коме је наша земља активно учествовала од самог почетка, будући да је тада Краљевина Југославија била један од оснивача Конвенције.⁷ Актуелни Закон о патентима је усклађен у потпуности са свим наднационалним правилима донетим у

⁵ Милица Ј. Чизмовић, „Обавезе стицаоца технологије“, Годишњак Правног факултета у Бањој Луци, 2016/2, 177.

⁶ Камил Идрис, „Интелектуална својина, моћно средство економског раста“, Београд, 2003, 70.

⁷ Наша земља је чланица Конвенције од 26. фебруара 1921. године, Конвенција је објављена у „Службеном листу СФРЈ-Међународни уговори и други споразуми“, бр.5/74.

оквиру Светске организације за интелектуалну својину, као што је Конвенција о европском патенту⁸, закључена у Минхену 1973. године, или Уговор о сарадњи у области патената⁹, закључен у Вашингтону 1970. године, чији је задатак унапређење економског, друштвеног и културног развоја земаља чланица, кроз унапређење заштите интелектуалне својине. Процес усклађивања правила који се спроводи у оквиру Светске организације за интелектуалну својину је у потпуности усклађен са процесом хармонизације и унификације правила у овој области, који се одвија у оквиру ЕУ. Усклађивање наших правних правила у овој области са правилима ЕУ је и резултат извршења обавеза које је Србија преузела потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ¹⁰, који представља посебан облик споразума о придруживању, којим се креира основ за унапређење односа и успоставља највиши облик сарадње између ЕУ и земаља западног Балкана.

У циљу унапређења конкурентности српских привредних субјеката, реализована је измена и допуна Закона о патентима¹¹.

Прва група измена и допуна односи се на усклађивање важећег закона са релевантним прописима ЕУ у складу са коментарима Европске комисије за Поглавље 7 – Интелектуална својина. У том смислу, извршено је усклађивање са Директивом о спровођењу права интелектуалне својине у делу закона који се односи на грађанскоправну заштиту, а са циљем успостављања ефикаснијег система заштите проналазака у Републици Србији. Друга група измена и допуна Закона о патентима односи се на питања поступка заштите проналазка пред Заводом за интелектуалну својину (изменама и допунама Закона успостављена је ефикаснија управна контрола над одлукама Завода тако што је уведено право на жалбу на све одлуке којима се поступак пред Заводом окончава). Трећа група измена и допуна се управо односила на услуге Завода из области пружања информација и ширења знања из области интелектуалне својине које имају за циљ да се бољим коришћењем интелектуалне својине унапреди конкурентност привредних субјеката.¹²

⁸ Наша земља је ратификовала Конвенцију 1996. године, објављена у „Службеном листу СРЈ-Међународни уговори“, бр.3/96.

⁹ Наша земља је потписница од 1997. године, „Службени лист СРЈ-Међународни уговори“, бр.3/96.

¹⁰ Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица са једне и републике Србије са друге стране, „Службени гласник РС-Међународни уговори“, бр.83/2008.

¹¹ Ж. Јовановић, С. Нешковић, З. Костић, „Економија знања и интелектуална својина у контексту друштвеног развоја Србије-студија случаја“, Војно дело, 3/2016, 248.

¹² Александра Михаиловић, „Измене и допуне Закона о патентима“, ЕИЦ Билтен бр. 33/април 2019, 3.

Наведене измене су резултирале позитивним резултатима у глобалном индексу иновативности (ГИИ) за 2018. годину, у коме се Србија налази на 55. месту, што је скок за 7 места у односу на 2017. годину (када је била на 62. месту). Србија спада према анализама у новом ГИИ међу 20 земаља које су протекле године имале иновативне перформансе које су изнад очекиваних у односу на групу земаља сличног нивоа развоја, а Србија спада у групу земаља са горњим средњим приходима (upper-middle income). Пореди се са земљама из региона и шире, испред Србије су: Словенија (30), Мађарска (33) и Грчка (42) из групе земаља са високим приходима, док су Бугарска (37), Хрватска (41), Русија (46), Турска (50), Црна Гора (52) сличног нивоа развоја (uppermiddle income) као и Србија. Иза наше земље су ранжирани: Босна и Херцеговина (77), Албанија (83), Република Македонија (84).¹³ На основу анализа, после скоро деценије неравномерног раста након кризе из 2008, тренутно је достигнут моменат када може да се одржи свеобухватнији глобални раст у годинама које долазе, а пре свега вођењем приоритетних политика које убрзавају раст на основу иновација и већим улагањем у иновације¹⁴.

3. УГОВОР О ТАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГИЈЕ (ЛИЦЕНЦА)

Средства интелектуалне својине се могу комерцијално експлоатисати од стране титулара или од стране других уз дозволу титулара. Један од начина коришћења интелектуалне својине је лиценцирање. Лиценцирање је овлашћење које титулар права уступа другоме да користе док и даље задржава власништво. Лиценцирање ствара извор прихода, дистрибуира технологију широј групи корисника и потенцијалних предузетника и делује као катализатор за даљи развој и комерцијализацију¹⁵.

Под уговором о трансферу технологије подразумева се такав уговор којим давалац технологије уступа право привредног искоришћавања заштићеног права индустријске својине и незаштићених права (одвојено или комбиновано), заједно са опремом и одговарајућим поступцима производње који су технолошки повезани са уступљеним знањем, уз потребну техничку помоћ да би се опрема и знање могли привредно искоришћавати, а стицалац (корисник) технологије се обавезује да за то плаћа одређену накнаду. За

¹³ Даниела Златић Шутић, “Глобални индекс иновативности за 2018. годину“, ЕИЦ Билтен, бр. 32 / децембар 2018, 4.

¹⁴ *Ibid.*

¹⁵ Размена вредности-Закључивање уговора о лиценцирању технологије, Светска организација за интелектуалну својину, 14, http://www.zis.gov.rs/upload/documents/pdf_sr/pdf/razmena%20vrednosti.pdf, од 20. 06. 2019.

наведени правни посао се традиционално користи израз уговор о лиценци, међутим, временом је он уступио место новом називу, којим се жели указати на промену у предмету уговора. Наиме, уговор о лиценци, подразумева уступање патентираних проналазака и know-how. Временом је уступање непатентиране технологије у лиценцим уговорима постао чак и значајнији од преноса патентиране технологије, па је због тога адекватнији израз уговор о трансферу технологије.¹⁶

Даваоцу технологије трансфер омогућује да експлоатише резултате свог истраживачког рада, док стицаоцу технологије омогућава да без ангажовања сопствених финансијских средстава стекне већ готова техничка решења чијим ангажовањем може покренути сопствени производни програм и на тај начин повећати пословни успех и конкурентност на тржишту.

Тражење правог пословног партнера може бити дуготрајан процес. Успех зависи од привлачности саме технологије, од фазе развоја технологије, као и од величине тржишта. Истраживања су показала да се најбољи успех постиже сарадњом иноватора са мрежама специјализованим за трансфер технологије.¹⁷

Из тог разлога је Универзитет у Београду у сарадњи са Заводом за интелектуалну својину (са седиштем у Београду) основао Центар за трансфер технологије, чије активности обухватају идентификацију, заштиту и комерцијализацију истраживања на факултетима. Задатак Центра за трансфер технологије је да помогне да истраживачки и развојни напори научника са Универзитета у Београду доведу до стварања производа и услуга које ће повећати квалитет живота људи, и да Србија постане доминантна на међународном тржишту.¹⁸

У процесу трансфера технологије значајна је и активност мреже технолошких брокера Србије. У питању је група факултета, института и центара за трансфер технологије, која је основана са задатком да промовише и развија сарадњу између предузећа и научно истраживачких институција у Србији.¹⁹

Водеће европске истраживачке институције већ дуго виде вредност патента као значајног оруђа за комерцијални развој. Канцеларије за трансфер технологије на високо цењеним универзитетима инсистирају на јаким правима интелектуалне својине – најчешће у форми патената. Директори

¹⁶ Драган Радоњић, Десанка Котлаја, „Уговор о трансферу технологије“, Подгорица, 2017, 1.

¹⁷ „Услуге трансфера технологије“, <http://www.een.hr/hr/usluge-transfera-tehnologije>, од 23.07.2019.

¹⁸ „Центар за трансфер технологије“, <http://www.ctt.bg.ac.rs/vizija-misija> од 10. 08. 2019.

¹⁹ „Трансфер технологије“, www.zis.gov.rs/nauka-i-is/transfer-tehnologije.800.html, од 23.07. 2019.

универзитетских канцеларија за трансфер технологије знају да је без јаке заштите интелектуалне својине тешко привући инвестиције. У претходним годинама, универзитети и јавне истраживачке организације су повећали број својих пријава патената и то како у броју пријава тако и у њиховом укупном уделу. Истраживачке активности европских универзитета и јавних истраживачких организација могу се поредити са осталима, било где у свету, иако су у прошлости мање користили патентни систем од колега у САД-у и Јапану. Као део своје глобалне конкурентне стратегије, ЕУ има за циљ да уложи додатних 800 милијарди евра до 2025. године. У тренутном, 80 милијарди евра вредном истраживачком пројекту Horizon 2020, постављен је као циљ инвестирање од 3% европског БДП-а у истраживање и развој. Патенти представљају једну од кључних мера помоћу које ЕУ може мерити напредак.²⁰

3.1. Појам, предмет и субјекти уговора

Имовинско правна овлашћења се могу преносити на транслативни и констативни начин. Код конститутивног облика преноса, имовинско правна овлашћења остају код титулара права али се из њих изводи једно уже овлашћење, право коришћења. Уговор о лиценци је пример конститутивног преноса заштићених права, док се транслативни пренос може остварити на основу уговора о цесији. Наиме, Закон о патентима²¹ предвиђа да се право на подношење пријаве, право из поднете пријаве, патент и мали патент, могу пренети на основу уговора о цесији. Закон о жиговима²² предвиђа да носилац жига и подносилац пријаве на жиг могу уговором о цесији пренети жиг односно право из пријаве за све или само за неку робу или услуге на друго лице. Предмет уговора о цесији може бити и дизајн као и право из пријаве, према Закону о правној заштити дизајна²³. Поред наведених заштићених права, предмет уговора о цесији могу бити и незаштићена права попут техничког знања и искуства know-how, као и непријављени проналасци, дизајн или знак за обележавање роба односно услуга. Међутим, аутор за свог живота може вршити само конститутивни промет имовинско правних овлашћења, што заправо значи да аутор не може закључивати уговор о цесији већ искључиво своја имовинско правна овлашћења може уступати уговором о лиценци. Ово ограничење је последица прихватања монистичке

²⁰ „Бавите се истраживањем? Размишљајте о патентима“, <http://www.zis.engov.rs/upload/Publikacije/Lifleti/Bavite%20se%20istrzivanjem.pdf>, од 10. 07. 2019.

²¹ „Службени гласник РС“ бр.39/11.

²² „Службени гласник РС“ бр. 104/09,10/13.

²³ „Службени гласник РС“ бр. 101/07, 45/15.

теорије субјективног ауторског права²⁴. Према монистичкој теорији ауторско право није ни чисто лично ни чисто имовинско право, већ јединствено право састављено од лично правних и имовинско правних елемената, који заједнички служе за заштиту личних и материјалних интереса аутора. Пошто аутор задржава морално правна овлашћења до краја живота, он уговором може само уступити поједина имовинско правна овлашћења. Закључивањем уговора о лиценци аутор дакле не само да задржава сва морална права већ и она имовинско правна овлашћења која није пренео уговором, док се после протеча времена за који је уговор закључен, аутору „враћају“ имовинска права у пуном обиму. Уступање права интелектуалне својине мора бити у складу са националним прописима и међународним конвенцијама. Материја уговора о лиценци је уређена Законом о облигационим односима²⁵ (чл.686 до 707) који садржи детаљну регулативу општег типа уговора о лиценци. Ипак, на првом месту се од домаћих извора налазе већ наведени прописи из области права интелектуалне својине. На питања која нису регулисана наведеним прописима, примењују се одредбе закона којима се уређују облигациони односи.²⁶ Од међународних извора уговора најзначајнија је Конвенција о оснивању светске организације за интелектуалну својину, Париска конвенција за заштиту индустријске својине, Мадридски аранжман о међународној регистрацији жигова²⁷ и Локарнски аранжман за међународну класификацију узорака и модела.²⁸

Уговор о лиценци спада у облигационе именоване, двострано обавезне и теретне уговоре, који се закључује *intuitu personae*. Ако се уговор упише у одговарајући регистар, на захтев једне од уговорних страна, он добија апсолутно правно дејство, делује *erga omnes*. У нашој земљи је надлежност за вођење регистра али и свих других управних поступака у вези заштите права интелектуалне својине припала Заводу за интелектуалну својину са седиштем у Београду.

Субјекти уговора јесу давалац и прималац лиценце. И док се као прималац лиценце може појавити било које лице, домаће или страном, физичко или правно, далеко је сложеније одређивање даваоца лиценце. Заправо, уговором се могу уступити не само заштићена права, већ ту могућност имају и подносилац патентне пријаве, пријаве за дизајн и жиг. Претпоставка за закључење уговора је постојање искључивог субјективног права на коришћење проналазка. Такво право не постоји све док се проналазак (или друго право интелектуалне својине) не пријави Заводу.

²⁴ Весна Бесаровић, Право интелектуалне својине, Београд, 2005, 312.

²⁵ Закон о облигационим односима - ЗОО, „Сл. лист СФРЈ“ бр.29/78.

²⁶ Чл.46 ЗОП.

²⁷ „Сл.лист СФРЈ-Међународни уговори и други споразуми“, бр.2/74.

²⁸ „Сл.лист СФРЈ-Међународни уговори и други споразуми“, бр.51/74.

Наиме, настанком права из пријаве, које је такође искључиво право, уговорени облици коришћења проналаска од стицаоца постају овлашћења која су деривирани из искључивог права преносиоца²⁹.

Уговор не може трајати дуже од периода заштите права која се уступају. Дакле, лиценца као изведено право дели правну судбину изворног права, па уколико изворно право престане да постоји, свакако долази и до престанка лиценце.

Право искоришћавања предмета лиценце, може бити просторно ограничено и неограничено, при чему се просторна ограниченост мора посебно уговорити. Давалац има обавезу да преда предмет лиценце стицаоцу у одређеном року, да му даје упутства и објашњења неопходна за коришћење предмета лиценце, да гарантује техничку изводљивост и техничку употребљивост предмета лиценце и да пружи заштиту од евикције. Са друге стране, стицалац има обавезу да искоришћава предмет лиценце на уговорени начин у уговореном обиму и границама, да чува предмет лиценце у тајности (уколико је предмет заштите незаштићени проналазак или тајно знање и искуство), да плати лиценцну накнаду, као и да обележи робу ознаком производње по лиценци. У зависности од предмета лиценце могуће је уговорити још обавеза у складу са начелом диспозиције уговорних страна.³⁰

Предмет уговора се може посматрати као објект интелектуалне својине ради кога се уговор закључује и као карактеристична радња коју поводом одређеног објекта треба да изврши давалац лиценце. Радња која је предмет уговора је уступање овлашћења на искоришћавање неког од објеката права интелектуалне својине. Свакако да предмет уговора опредељује његову садржину. Тако се у лиценцном уговору који укључује компјутерске програме, у клаузулама које одређују дозвољену употребу или примену, бити одређено да се одржава поверљивост. У уговору који се односи на жиг, нарочиту пажњу уговорне стране обраћају на контролу правилног коришћења жигова у рекламирању и маркетингу³¹.

Да би био пуноважан, уговор не сме да садржи тзв. недопуштене рестриктивне клаузуле, које представљају злоупотребу права интелектуалне својине од стране даваоца лиценце. Уговори, који садрже такве клаузуле, ништави су у том делу, на основу прописа антимонополског права (права

²⁹ Слободан Марковић, Патентно право, Београд, 1997, 317.

³⁰ Мина Јовановић, „Уговор о лиценци између права интелектуалне својине и права конкуренције“, Институт право/финансије, <http://ipf.rs/ugovor-o-licenci-izmedu-prava-intelektualne-svojine-i-prava-konkurencije/>, од 10. 08. 2019.

³¹ Закључивање уговора о лиценцирању технологије“, Приручник Завода за интелектуалну својину „[www.zis.gov.rs/ upload/ documents/ pdf-sr/pdf/ razmena %vrednosti: pdf](http://www.zis.gov.rs/upload/documents/pdf-sr/pdf/razmena%vrednosti.pdf), 14.09.2016.

заштите конкуренције). Рестриктивне клаузуле које могу бити недопуштене су:

- ограничење стицаоца даље развија технологију на коју се уговор односи;

- ограничење стицаоца да технологију на коју се уговор односи, а за коју је патент истекао за време важења уговора, користи и после престанка уговора;

- обавезу стицаоца да и после престанка уговора плаћа накнаду за коришћење технологије на коју се уговор односи, под условом да је рок трајања патента истекао.³²

Патенти и остали облици заштите интелектуалних творевина могу помоћи економском развоју пружањем драгоцених обавештења, подстицањем истраживања и развоја на универзитетима и истраживачким центрима, подршком тим институцијама и новим технологијама и привреди. Креатори правних прописа су схватили да адекватна патентна заштита омогућава развој и комерцијализацију нових технологија. Уговор о лиценци (или уговор о трансферу технологије) је значајан инструмент комерцијализације нових, заштићених технологија.

³² Слободан Марковић, Душан Поповић, Право интелектуалне својине, Београд, 2015, 242.

Gordana DAMJANOVIĆ, LL.D.

Assistant Profesor

University of Pristina - Kosovska Mitrovica, Faculty of Law

TECHNOLOGY TRANSFER

Summary

Industries that use intellectual property contribute to the increased transfer of technology through trade and foreign investment, thus fostering economic development. The transfer of technology should enable efficient and effective application of the results of the University's scientific research for the development of the economy and society in our country. Technology transfer should also help in fostering knowledge transfer between the University and the economy and increasing awareness of intellectual property and the capacity of technology transfer at the University

Cooperation between developed countries and developing countries is necessary in order to establish and develop their scientific and technological infrastructures.

When commercializing intellectual property, its adequate protection must also be taken into account at the national, European and international level. In order to facilitate technology transfer, the rules regarding it must be harmonized and unified, not only in the countries of the EU but in other European countries as well, including Serbia.

Key words: *intellectual property, patents, innovation, knowledge, technology transfer licensing*

ЛИТЕРАТУРА

Бесаровић Весна, „Интелектуална својина, индустријска својина и ауторско право“, Београд, 2005.

Златић Шутић Даниела, „Глобални индекс иновативности за 2018. годину“, ЕИЦ Билтен, бр. 32 / децембар 2018.

Идрис Камил, „Интелектуална својина, моћно средство економског раста“, Београд, 2003,

Јовановић Мина, „Уговор о лиценци између права интелектуалне својине и права конкуренције“, Институт право/финансије, <http://ipf.rs/ugovor-o-licenci-izmedu-prava-intelektualne-svojine-i-prava-konkurencije/>.

Ж. Јовановић, С. Нешковић, З. Костић, „Економија знања и интелектуална својина у контексту друштвеног развоја Србије-студија случаја“, Војно дело, 3/2016.

Лајовић Драган, Вулић Владимир, „Технологија и иновације“, Подгорица, 2010.

Марковић Слободан, Патентно право, Београд, 1997.

Марковић М. Слободан, Поповић В. Душан, Право интелектуалне својине, Београд, 2015.

Михаиловић Александра, „Измене и допуне Закона о патентима“, ЕИЦ Билтен бр. 33/април, 2019.

Мирковић Милена, Миловановић Љиљана, „Међународни трансфери технологије и знања као подстицајних фактора развоја предузећа“, Economics, Vol.3, No 1, 2015.

Радоњић Драган, Котлаја Десанка, „Уговор о трансферу технологије“, Подгорица, 2017.

Чизмовић Ј. Милица, „Обавезе стицаоца технологије“, Годишњак Правног факултета у Бањој Луци, 2016/2.

Интернет извори

Размена вредности-Закључивање уговора о лиценцирању технологије, Светска организација за интелектуалну својину, 14, http://www.zis.gov.rs/upload/documents/pdf_sr/pdf/razmena%20vrednosti.pdf, од 20. 06. 2019.

„Бавите се истраживањем? Размишљајте о патентима“, <http://www.zis.engov.rs/upload/Publikacije/Lifleti/Bavite%20se%20istrazivanjem.pdf018>

Закључивање уговора о лиценцирању технологије“, Приручник Завода за интелектуалну својину, www.zis.gov.rs/upload/documents/pdf_sr/pdf/razmena%vrednosti.pdf.

Закони и међународни споразуми

Закон о облигационим односима, Сл. лист СФРЈ, бр.29/78.

Закон о патентима, Службени гласник РС, бр.39/11.

Закон о жиговима, Службени гласник РС бр. 104/09,10/13.

Закону о правној заштити дизајна, Службени гласник РС бр. 101/07, 45/15.

Мадридски аранжман о међународној регистрацији жигова, Службени лист СФРЈ-Међународни уговори и други споразуми, бр.2/74.

Локарнски аранжман за међународну класификацију узорака и модела, Службени лист СФРЈ - Међународни уговори и други споразуми, бр.51/74.